

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf. III. 30.109/2011/6. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla az INTERIT Befektető és Tanácsadó Kft. (4400 Nyíregyháza, Jókai tér 3. II/7. szám) felszámoló szervezet által meghatalmazott Dr. Csáky Zsolt ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) I. r., a felperes neve (felperes címe) II. r. felperesnek-, a Dr. Vass Miklós ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 2010. november 2. napján kelt, 7.G.15-09-040.010/96. számú ítélete ellen az alperes részéről 98. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - a 2011. május 31. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit pedig részben megváltoztatja, az alperes által az I. r. felperesnek fizetendő marasztalás tőkeösszegét 6 110 975 (Hatmillió-egyszázötvenkilencszázhetvenöt) Ft-ra leszállítja azzal, hogy a 2008. szeptember 11. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat megfizetésére 9 741 567 (Kilencmillió-hétszáznegyvenegyszer-ötszázhatvanhét) Ft után köteles.

Az I. r. felperes által az államnak megfizetendő kereseti illeték összegét 395 100 (Háromszázkilencvenötezer-egyszáz) Ft-ra felemeli, az alperes által az államnak fizetendő kereseti illeték összegét pedig 222 200 (Kettőszázhuszonkétezer-kettőszáz) Ft-ra leszállítja.

Az alperes által a II. r. felperesnek megfizetendő elsőfokú perköltség összegét 407 700 (Négyszázhetezer-hétszáz) Ft-ra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. r. felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 47 300 (Negyvenhétezer-háromszáz) Ft, a II. r. felperes pedig ugyanilyen módon fizessen meg az alperesnek 38 700 (Harmincezer-hétszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában megállapított tényállás szerint az alperes, mint vállalkozó 2007. május 7. napján vállalkozási szerződést kötött ... Megyei Jogú Város Önkormányzatával, mint megrendelővel a Nyíregyháza, ...-i út ... hrsz. alatt található volt V.Á. laktanya területén lévő épületek átépítésére.

A megrendelő és az alperes közötti vállalkozási szerződés II.2.1. pontja szerint a szerződéses összeg magában foglalja a vállalkozó nem megfelelő terv felülvizsgálatából eredő, valamint a műszaki szükségességből felmerülő többlet, és pótmunkák költségeit, a tervdokumentációban vagy a költségvetési kiírásban nem szereplő, de a beruházás rendeltetésszerű használatához műszakilag közvetlenül szükséges munkákat is.

Az alperes az általa elvállalt munkák elvégzésére 2007. augusztus 29. napján vállalkozási szerződést kötött az I. r. felperessel, mint alvállalkozóval. Az I. r. felperes a szerződésben kijelentette, hogy a szerződés I. számú melléklete szerinti tervdokumentációt előzetesen megvizsgálta, és azt kivitelezésre alkalmasnak találta.

A szerződés II/5. pontja szerint abban az esetben, ha pótmunka, illetőleg többletmunka merül fel, akkor a felek külön megállapodnak a határidők módosulásában.

A szerződő felek a vállalkozói díjat átalányárban határozták meg, összesen 45 800 000 Ft + ÁFA összegben. A szerződés feljogosította az alvállalkozót négy szakasz-, és egy végszámla benyújtására. A megrendelő a számlában szereplő összeget a számla megrendelő általi leigazolásától számított 60 naptári napon belül kellett, hogy kiegyenlítse, minden megkezdett 30 nappal előbb történő fizetés esetén a megrendelőt 1 % - 1,5 % skontó illette meg.

A szerződés III/8. pontja szerint, ha a kivitelezés során többlet-, illetve pótmunka elvégzésének szükségessége merül fel, ezek elvégzéséről és díjazásáról a felek külön állapodnak meg. Megállapodás hiányában az elvégzett többletmunkáért és műszakilag szükséges pótmunkáért a vállalkozót a munka mennyiségének és minőségének megfelelő arányos díjazás illeti meg a kiviteli tervdokumentáció részét képező költségvetésben rögzített árak alapulvételével.

A szerződés szerint a vállalkozó haladéktalanul köteles a megrendelőt értesíteni, ha többlet-, vagy pótmunka elvégzésének műszaki szükségessége merül fel, és ekkor köteles a szerződés módosítását kezdeményezni, a megrendelő pedig haladéktalanul köteles közölni a vállalkozóval az esetleges pótmunka igényeit. A többlet- és pótmunkák elvégzése és azok díjazása tárgyában a felek a jelen szerződés módosításával, vagy külön szerződésben állapodhatnak meg.

A szerződésben rögzítették azt is, hogy a többletmunkát és a létesítmény rendeltetésszerű használatához műszakilag szükséges pótmunkát arányos többletdíjazás ellenében a vállalkozó erre irányuló megállapodás létrejöttének hiányában is köteles elvégezni.

A szerződés szerint a megrendelő a 48 hónapos utó-felülvizsgálatig, illetve az ott megállapított hibák kijavításáig a vállalási díj nettó összege 5 %-ának megfelelő összegű jó teljesítési biztosítékot tart vissza, vagy a vállalkozó a végszámla benyújtása előtt

bankgaranciát ad a megrendelőnek a teljesített munka bruttó összege 10 %-ának megfelelően ugyancsak 48 hónap + 60 napos időszakra.

A felek 2008. június 3. napján módosították a vállalkozási szerződést, mivel az alapszerződésben meghatározott műszaki tartalom kiegészült az utóbb megtervezett tornaterem megépítéséből adódó elmaradó és új munkarészek kivitelezési feladataival.

A módosítást megelőzően ugyan felmérést végeztek a módosítással kapcsolatos munkákról, azt azonban nem mérték fel, hogy az I. r. felperes addig végzett-e már többlet-illetőleg pótmunkát. A módosított szerződés szerint a vállalkozói díj összege 48 498 516 Ft + ÁFA-ra változott.

Az I. r. felperes az alperessel megkötött alvállalkozói szerződés aláírása előtt a tervekhez tartozó tervezői költségvetési kiírást beárazta, a szerződés módosításakor pedig az új munkákat napi árakkal árazta be, ezeket az árakat azonban egységesen leszállították, és az így módosult árak alapján került a vállalkozói díj feltüntetésre a szerződésmódosításban.

Az I. r. felperes a kivitelezés folyamán az építési naplóban folyamatosan tett pótmunka elrendelését kérő, illetőleg a hiányos tervek, mennyiségi eltérésekre utaló bejegyzéseket (2008. március 17. - 2008. március 30. napja között).

Az alperes, mint megrendelő erre válaszul azt írta az építési naplóba, hogy többlet vagy pótmunkát csak abban az esetben és eredeti vállalási áron tud elfogadni, ha azt a létesítmény beruházója is elfogadja.

Az alperes 2008. május 14. napján az ő megrendelőjének a műszaki ellenőréhez is fordult, aki a 2008. május 30. napján kelt válaszlevelében csupán annyit írt, hogy az utépítési munkák kivitelezése a közbeszerzési eljárást követően az alperessel megkötött vállalkozási szerződés szerint kell, hogy történjen, a mennyiségi eltérések kimutatására vagy a hiányos tervek vonatkozó kérdések felvetése kizárólag a közbeszerzési eljárás időszakában történhetett volna meg. Mivel a vállalkozási szerződésben az utépítési munkák elvégzésére átalányáras elszámolással vállalkozott az alperes, a mennyiségi eltérésekkel kapcsolatban érdemi tárgyalásra nincs mód.

A csapadékvíz elvezetés szikkasztó árkával kapcsolatban elvégzett visszabontási és újraépítési munkákból származó többletmennyiséggel kapcsolatban a megrendelő műszaki ellenőre közölte, hogy a kimutatott többletmennyiségekhez kötődő többletköltségeket nem áll módjában pótmunkaként megrendelni és igazolni, mivel nem állapítható meg, hogy az árok mederburkolási munkái figyelmetlenség, vagy tervezői tévedés folytán lettek teljesen befejezve az új csapadékcatorna tervek kiadása előtt.

A műszaki átadás-átvételtől 2008. július 11. napján felvett jegyzőkönyv szerint a hibalistában szereplő hiányok pótlását és kijavítását 2008. július 31. napjáig vállalta a kivitelező.

A felperes az alperes felé összesen 6 db számlát bocsátott ki, melyek közül a 2008. július 11. napján kelt ... számú számlában szereplő összeggel szemben az alperes 332 609 Ft összegben érvényesítette a garanciális visszatartást.

Az I. r. felperes 2008. július 11.-ei teljesítési időponttal és keltezéssel, 2008. szeptember 11.-ei fizetési határidővel kibocsátotta az alperessel szemben a vállalkozási szerződés szerinti különbözeti költségek szolgáltatás megjelöléssel az ... számú számláját nettó 13 247 490 Ft, bruttó 15 896 988 Ft összegben.

Az I. r. felperes számláját az alperes műszaki vezetője 2008. július 16. napján visszaküldte azzal, hogy átalányáras vállalkozási szerződésben szereplő munkáknál nem áll módjukban elfogadni a kiviteli terv mennyiségileg hibás költségvetése miatti eltérésekből adódó

költségeket, mivel a szolgáltatást közvetlenül igénybe vevő megrendelő elutasította a jelzett mennyiségi eltérésekből adódó költség elszámolási kérelmüket.

Hivatkozott arra is, hogy a vállalkozó rendelkezésére bocsátott kiviteli tervek műszaki tartalmához képest nem rendelt meg sem többlet, sem pótmunkát.

Azt elismerte, hogy a tervezői költségvetési kiírás hibás mennyiségi adatokat tartalmazott, de ezt „sajnos Önök is csak utólag vették észre”.

A számlán szereplő összeg mögötti műszaki tartalom helyességét sem fogadta el, mivel a részletezés nem felmérési naplószerűen lett levezetve.

Az I. r. felperes 2008. július 21. napján ismételt megküldte a számlát az alperesnek, a vállalkozási szerződés 8.) pontjára, és arra hivatkozva, hogy a főösszesítő mellett tételes kimutatást is készített a különbözeti költségekről.

Az alapszerződéshez készült kiviteli tervek a tornaterem miatt lettek módosítva, de az eredeti terv és költségvetési kiírás, valamint a módosított terv és a hozzákészült költségvetés között alig van követhető azonosság.

Az elsőfokú eljárásban beszerzett szakértői vélemény alapján az I. r. felperes összesen 9 401 227 Ft összegben végzett el pótl-, illetve többletmunkát, míg a felek eredeti szerződése szerinti munkák közül nem végezte el a sportpálya aszfaltozási, festési és díszburkolati építési munkáit bruttó 2 305 485 Ft összegben.

Az I. r. felperes által el nem végzett munkákat az alperes részben más vállalkozókkal, részben saját dolgozói igénybevételeivel végezte el, a más vállalkozók részére számlával igazoltan összesen bruttó 3 220 000 Ft-ot fizetett ki.

Az I. r. felperes és a II. r. felperes 2009. január 14. napján engedményezési szerződést kötöttek, amely szerint az I. r. felperes az alperessel szemben fennálló 21 647 830 Ft tőkeösszegű és járulékokból álló követeléséből 4 711 000 Ft összegű követelést a II. r. felperesre ruházott. A II. r. felperes ezen engedményezési szerződés alapján lépett a perbe.

Az elsőfokú bíróság a perben a felek egyező előadása alapján állapította meg azt, hogy az alperes befogadta az I. r. felperes 2008. június 9. napján, illetőleg 2008. július 11. napján kelt számláit is, és ez utóbbi számlában érvényesített garanciális visszatartásra tekintettel e két számlát összesen 4 630 745 Ft értékben mulasztotta el kifizetni.

Az I. r. felperes által elvégzett pótl- és többletmunka értékét az elsőfokú bíróság a perben kirendelt H.A. igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján állapította meg, és jutott arra a következtetésre, hogy ezt meghaladóan a különbözeti számlában megjelölt összeget az I. r. felperes az alperessel szemben nem érvényesítheti.

Az I. r. felperes által el nem végzett munkák összecszerűségét szintén a szakértői vélemény alapján határozta meg az elsőfokú bíróság.

Az I. r. felperes, mint jogosult a kérelmére kibocsátott fizetési meghagyásban 21 647 830 Ft, ezen összegből 1 070 405 Ft után 2008. augusztus 9. napjától, 20 577 425 Ft után pedig 2008. szeptember 1. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamat és perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes ellentmondása folytán perré alakult eljárásban a szakértői vélemény alapján a felperesek a kereseti kérelmüket leszállították 18 222 248 Ft tőkeösszegre és annak járulékaire akként, hogy a kifizetni elmulasztott számlatartozásként 4 630 745 Ft-ot, az I. r. felperes által elvégzett pótmunka ellenértékeként 9 401 227 Ft-ot, míg többletmunka

fejében 6 495 461 Ft-ot, mindösszesen 20 327 733 Ft-ot igényelt, amelyből levonásba helyezte az I. r. felperes által el nem végzett munka ellenértékét, azaz 2 305 485 Ft-ot. Az ezen számítás eredményeként jelentkező 18 222 248 Ft-ból az engedményezésre tekintettel a II. r. felperest 4 711 000 Ft, míg az I. r. felperest 13 511 248 Ft illeti meg, ez utóbbi összegből 1 070 405 Ft után 2008. augusztus 9. napjától, míg 17 151 843 Ft után 2008. szeptember 11. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatokkal együtt.

Az alperes a felperesi kereset elutasítását, és a felperesek perköltségben való marasztalását kérte.

Arra hivatkozott, hogy az I. r. felperestől sem többlet, sem pótmunkát nem rendelt meg. A ki nem fizetett számlák ellenértékeként támasztott felperesi követelést nem vitatta, azonban beszámítási kifogást érvényesített az I. r. felperes által el nem végzett, mással elvégeztetett munkák 3 436 664 Ft-os összegében.

Az elsőfokú bíróság által beszerzett igazságügyi szakértői véleményt, illetve annak az utóbb, a tárgyaláson tett szóbeli kiegészítését nem fogadta el, mivel álláspontja szerint a szakértő fogalmi tévedésben van a pót-, illetve többletmunka tekintetében, mivel nem a tervből, hanem az árazatlan költségvetésből indult ki. Kérte másik szakértő kirendelését.

Az elsőfokú bíróság a felperesek módosított kereseti kérelmét részben alaposnak találta, és ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. felperesnek 7 015 487 Ft-ot, és 1 070 405 Ft után 2008. augusztus 9. napjától, 10 656 082 Ft után pedig 2008. szeptember 11. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegű kamatát, valamint a II. r. felperesnek 4 711 000 Ft-ot, és 486 650 Ft perköltséget.

Megállapította, hogy ezt meghaladóan a felek a felmerült perköltségüket maguk kötelesek viselni. Ezt meghaladóan az I. r. felperes keresetét elutasította.

Kötelezte az I. r. felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 284 000 Ft, az alperes pedig 333 300 Ft feljegyzett kereseti eljárási illetéket.

A Ptk. 277. § (1), (4)-(5) bekezdései, a 389. §, a 402. § és a 403. § (4) bekezdése rendelkezéseinek együttes értelmezésével ítélete indokolásában megállapította, hogy a vállalkozó köteles elvégezni a vállalkozási szerződés alapját képező tervben szereplő, de a költségvetésből hiányzó munkákat (többletmunkák), valamint azokat a műszakilag szükséges munkákat is, amelyek nélkül a létesítmény nem használható rendeltetésszerűen. Az I. r. felperes által kibocsátott számlákban szereplő, az alperes által sem vitatottan ki nem fizetett 4 630 745 Ft vállalkozói díjjal szemben az alperes 3 436 664 Ft erejéig terjesztett elő beszámítási kifogást az I. r. felperes által el nem végzett munkákra hivatkozva. Ez azt jelenti, hogy 1 194 081 Ft erejéig az alperes a felperes ezen kereseti kérelmével kapcsolatban érdemi védekezést nem terjesztett elő.

Az I. r. felperes által érvényesített pót- és többlet munkadíj igénytel kapcsolatban megállapította, hogy az alperes fővállalkozói szerződése egyértelműen kizárta a többlet és pótmunkák költségeinek az érvényesítését, ezzel szemben a peres felek között létrejött szerződés kifejezetten úgy rendelkezett, hogy többlet, illetve pótmunka elvégzésének szükségessége esetén az I. r. felperes díjazásra tarthat igényt.

A jelen perbeli jogvitát pedig az alperes, mint megrendelő, és az I. r. felperes, mint vállalkozó között létrejött szerződés tartalma alapján kell elbírálni. A szerződés 8., 15.) és 18.) pontja tartalmazta, hogy az I. r. felperes a többletmunkát és a létesítmény

rendeltetésszerű használatához műszakilag szükséges pótmunkát arányos többletdíjazás ellenében erre irányuló megállapodás hiányában is köteles elvégezni.

Bár a peres felek a vállalkozási szerződés módosítása során a vállalkozói díjra és a számlázásra vonatkozó rendelkezéseket is módosították, azonban a perben beszerzett tanúvallomások alapján megállapítható, hogy a módosítás során nem vették figyelembe azt, hogy ezt megelőzően végzett-e már el az I. r. felperes a tervtől eltérő munkát.

Az alperes a perben beszerzett és kiegészített szakértői véleményt annak kiindulópontja tekintetében vitatta, a szakértő által végzett részletes számítást érdemben vonta kétségbe.

A perbeli szerződés szerint az I. r. felperes a kivitelezést a szerződés mellékletét képező kiviteli terv, és tervezői költségvetési kiírás műszaki tartalmának figyelembevételével vállalta, árajánlatát a tervezői költségvetési kiírás alapulvételével tette meg.

A szakértői vélemény alapján az elsőfokú bíróság is osztotta azt a megállapítást, hogy az eredeti terv, a költségvetési kiírás, a módosított terv és a hozzá készített költségvetésben foglaltak, illetve a tényleges megvalósulás között nagyon sok helyen mutatkozik eltérés. Mivel az alperes a szakértő tételes megállapításait érdemben nem cáfolta, illetve a szakértő szerint pótmunkáknak minősített munkák vonatkozásában az elsőfokú bíróság az alperes kifogását annyiban osztotta, hogy ezeket a munkákat „különbözeti” (pót- és többletmunka együttes összege) munkának minősítette, ezért az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy további szakértői bizonyítás elrendelése szükségtelen.

A szakértő által pótmunkaként meghatározott munkák részben a nem megfelelő tervszolgáltatásból, részben azonban mennyiségi eltérésből, illetve műszaki szükségességből elvégzett munkákból adódnak.

Az elsőfokú bíróság ezért úgy értékelte, hogy a szakértő által pótmunkaként megállapított összegben nem kizárólag pótmunkák, hanem részben többletmunkák is szerepelnek, amelyek kétséget kizáróan bizonyított „különbözeti” munkák, amelyek együttes összege a szakértői vélemény szerint 9 401 227 Ft. Az ezt meghaladóan az I. r. felperes által kiállított ... számú számlában megjelölt különbözeti költségek a számlához mellékelt tételes felmérés alapján sem nyertek kétséget kizáróan bizonyítást.

Az alperes beszámítási kifogásában megjelölt 3 436 664 Ft összegű követelésből 3 220 000 Ft felmerülését igazolta számlákkal az alperes. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság a Ptk. 298. §-a szerint kizárólag a szakértői véleményben megállapított, az I.r. felperes és az alperes közötti szerződés alapján meghatározható vállalkozói díj beszámítását tartotta alaposnak. Az alperes a más vállalkozók által kibocsátott számlák kifizetése időpontjában már késedelembe esett az I. r. felperes felé a 2008. június 9. napján, és 2008. július 11. napján kibocsátott két számla tekintetében, amelyek értéke a garanciális visszatartás elszámolásával is 4 630 745 Ft volt.

E szerződésszegésére tekintettel ezért az alperes nem a tényleges kiadásokat, hanem kizárólag a felek közötti szerződés alapján elszámolható összegeket számíthatta be az I. r. felperes által el nem végzett munkák ellenértékeként.

Az elsőfokú bíróság mindezek alapján a következő számítást végezte el:

A kifizetni elmulasztott vállalkozói díj 4 630 745 Ft + ÁFA összegéhez hozzáadta az I.r. felperes által elvégzett pót- és többletmunkák együttes értékeként jelentkező 9 401 227 Ft-ot, ami összesen 14 031 972 Ft + ÁFA összeget tesz ki, és ebből helyezte levonásba az el nem végzett munkák 2 305 485 Ft-os összegét. Ezen számítás eredményeként az I. r. felperest 11 726 487 Ft + ÁFA vállalkozói díj illeti meg. Ezen összegből az I. r. felperes 4

711 000 Ft-ot a II. r. felperesre engedményezett, az I. r. felperest pedig a különbözetként jelentkező 7 011 487 Ft és annak késedelmi kamata illeti meg.

Az I. r. felperes eredeti kereseti kérelméhez képest 54 %-ban minősült pernyertesnek, és az elsőfokú bíróság a pernyertesség-pervesztesség arányában kötelezte a peres feleket az I. r. felperes illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett kereseti illeték, illetve az elsőfokú perköltség megfizetésére figyelembe véve az alperes, illetve a II. r. felperes által előlegezett szakértői díj költségét is.

Az ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását, és a felperes kereseti kérelmének az 1 194 081 Ft-ot meghaladó részében történő elutasítását, valamint a felpereseknek az első- és másodfokú eljárással felmerült költségei megfizetésére kötelezését kérte.

Sérelmezte, hogy annak ellenére, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a megrendelő és az alperes, mint fővállalkozó, illetve az alperes, mint megrendelő és az I. r. felperes, mint alvállalkozó közötti vállalkozási szerződések tartalmát, illetve, hogy helyesen határozta meg a pótmunka, valamint a többletmunka fogalmát, ítélete indokolásában mégis átvette a szakértői véleményben zavarosan megfogalmazott „különbözeti munka” kategóriáját, és elfogadta a szakértői vélemény azon megállapítását, hogy a perbeli esetben a többletmunka nem határolható el a pótmunkától, és ennek megfelelően minden mennyiségi eltérést pótmunkaként értékelt, és annak ellenértékének megfizetésére kötelezte az alperest.

Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú eljárásban bírósági határozatokra hivatkozva állította, hogy az átalányáron kötött szerződések esetében a vállalkozó a felmerülő többletmunkák kockázatát magára vállalja, és azok ellenértékére nem tarthat igényt. Az átalányártól való eltérésre csak a szerződés semmissége, vagy eredményes megtámadása esetén nyílik lehetőség.

Az átalányáras szerződéskötés esetén a vállalkozó csak pótmunka ellenértékére tarthat igényt, jelen esetben azonban ilyen nem lett sem megrendelve, sem elvégezve.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem találta alaposnak alperesnek az elsőfokú eljárásban a szakértői véleménnyel kapcsolatban kifejtett álláspontját, és nem adott helyt az új szakértő kirendelése iránti kérelmének.

A fellebbezésében is fenntartotta a szakértői véleményre tett észrevételét, és sérelmezte, hogy a szakértő a megállapításai összegzésekor keverte a pótmunka és többletmunka fogalmát, és valamennyi mennyiségi eltérést pótmunkának értékelt.

Sérelmezte azt is, hogy bár a szakértői vélemény rögzítette azt, hogy a szerződés módosítása során a műszaki tartalom változásán túl az alvállalkozói díjat is leszállították a felek közös megegyezéssel 2 231 870 Ft-ra, ezzel szemben a szakértő az itt mutatkozó mennyiségi eltéréseket is pótmunkaként tüntette fel, és az alperes terhére értékelte.

A szakértői vélemény megállapításait változatlanul megalapozatlannak tartotta, ezért új szakértő kirendelését kérte a másodfokú eljárás keretében, és az így beszerzendő új szakvélemény alapján kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását. Amennyiben az ítélőtábla a bizonyítási eljárás kiterjesztésére nem lát lehetőséget, úgy az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését kérte.

Sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében az alperes beszámítási kifogását nem az alperes által számlákkal igazolt 3 220 000 Ft összegben vette figyelembe, hanem csak a

szakértői véleményben meghatározott összeget tartotta beszámíthatónak, amelyet egyébként a szakértő semmivel sem indokolt.

Nem vitatta az elsőfokú bíróság ítéletének a 11. oldalán tett megállapítást, miszerint az alperes a felperes által kibocsátott számlákkal szemben 1 194 081 Ft összeg erejéig érdemi védekezést nem terjesztett elő, az elsőfokú bíróság ítéletének marasztaló részét ezen összegben elismerte.

Az I-II. r. felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását, és az alperesnek a másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését kérték.

Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság részletesen feltárta a perbeli tényállást, és a megállapított tényekből helyes jogi következtetést vont le.

Utalnak arra, hogy az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában helytállóan állapította meg azt, hogy a vállalkozói szerződés módosítása során a peres felek az alapszerződés III. pontjának a vállalkozói díjra és számlázásra vonatkozó rendelkezéseit módosították, azonban nem rögzítették azt, hogy a megállapított vállalkozói díj átalányáron kerül elszámolásra. Mind a szakértő, mind az elsőfokú bíróság megállapította azt, hogy a munkavégzés során az I. r. felperes az építési naplóba szabályszerűen bejegyezte, hogy melyek azok a munkálatok, amelyek „különbözeti munkálatok”, az alperes pedig késve jelezte az I. r. felperesnek ezen munkálatok megrendelésére irányuló igényének az elutasítását.

Álláspontjuk szerint a többlet- és pótmunka együttes, összefoglaló „különbözeti munkaként” történő megjelölése nem okoz semmiféle zavart a jogvita elbírálása során.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a peres felek módosított szerződéses kikötéseiből - amelyből az átalánydíjas kitétel elmaradt -, illetve a szakértői vélemény megállapításából helytálló számítással jutott arra a következtetésre, hogy az alperes a felperesek részére összesen 11 726 487 Ft bruttó marasztalási összeget köteles megfizetni.

Ugyancsak helytállónak találták az alperes újabb szakértő kirendelésére vonatkozó indítványának elutasítását.

Az elsőfokú bíróság ítéletének az I. r. felperes keresetét részben elutasító rendelkezése, valamint az alperes 1 194 081 Ft megfizetésére kötelező rendelkezése ezen rendelkezések ellen irányuló fellebbezés hiányában a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése szerint nem képezte a másodfokú eljárás tárgyát.

Az ítélet tábla az alperes fellebbezését csupán kisebb részben találta megalapozottnak.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a perbeli jogvita eldöntéséhez szükséges körben és kellő mértékben feltárta, a bizonyítást a felmerült szakkérdésekre is kiterjedően lefolytatta, döntése alapjául elfogadta az aggálytalannak tekinthető szakvéleményt, a beszerzett bizonyítékokat okszerűen értékelte, és a jogi következtetése is - kivéve az alperes beszámítási kifogását érintő követelést - helytállóak.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletét a döntés alapjául szolgáló szakértői vélemény megalapozatlanságára hivatkozva támadta.

Álláspontja szerint a perben kirendelt műszaki szakértő fogalmi tévedésben volt a többletmunka és pótmunka vizsgálatánál, az elsőfokú bíróság pedig figyelmen kívül hagyta, hogy az alvállalkozói szerződést a felek átalányáron kötötték meg.

Ezzel szemben az elsőfokú eljárás anyagából az ítéletábra azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság gondosan megvizsgálta az I. r. felperes és az alperes között létrejött alvállalkozói szerződés tartalmát, annak módosítását, és a szerződési nyilatkozatokat. Helyesen indult ki abból, hogy a perbeli jogvita eldöntésénél az alvállalkozói szerződés és módosításának a rendelkezései az irányadóak, és valójában indifferensek az alperesnek a beruházóval kötött ún. fővállalkozói szerződésének a kikötései, noha az alperes a kivitelezés és a jogvita során is próbálkozott a „saját” szerződésében szereplő kötelemlere hivatkozni.

Az I. r. felperes és az alperes 2007. augusztus 27. napján kötöttek alvállalkozói szerződést, amelyben valóban átalányáron határozták meg a szerződés tárgyat képező munkák vállalkozói díját.

A szerződés III/8. pontja szerint „ha a kivitelezés során többlet-, illetve pótmunka elvégzésének szükségessége merül fel, ezek elvégzéséről és díjazásáról a felek külön állapodnak meg. Megállapodás hiányában az elvégzett többletmunkáért és műszakilag szükséges pótmunkáért a vállalkozót a munka mennyiségének és minőségének megfelelő arányos díjazás illeti meg, a kiviteli tervdokumentáció részét képező költségvetésben rögzített árak alapulvételel”.

A szerződés IV/15. pontjában azt rögzítették, hogy „a többletmunkát és a létesítmény rendeltetésszerű használatához műszakilag szükséges pótmunkát azonban a munka mennyiségének és minőségének megfelelő arányos többlet-díjazás ellenében a vállalkozó (I. r. felperes) erre irányuló megállapodás létrejöttének hiányában is köteles elvégezni”.

Az alperes és az I. r. felperes 2008. június 3. napján azért módosították a szerződésüket, mert az alapszerződésben rögzített műszaki tartalom megváltozott - az utóbb megtervezett tornaterem miatt egyes munkarészek elmaradtak, míg mások elvégzése vált szükségessé.

Az alperes a szerződési nyilatkozatait figyelmen kívül hagyva kérte számon a Polgári Törvénykönyvnek a vállalkozási szerződésre vonatkozó rendelkezései között szereplő fogalmak - úgy, mint az átalányár, a pótmunka és a többletmunka - értékelését.

Az elsőfokú bíróság helyesen az alperes és az I. r. felperes közötti szerződések kikötéseit alapul véve vizsgálta meg az elszámolási jogvitát. Az előbbiekben ismertetett szerződési kikötésekből és nyilatkozatokból az a következtetés vonható le, hogy a peres felek az átalányár kikötése mellett lehetővé tették a többletmunka fogalmi körébe tartozó munkák külön díjazását is, tekintettel arra, hogy a vállalkozási szerződés tárgyat összetett, sajátos kivitelezési feladatok képezték.

Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a perbeli vállalkozási szerződés módosításáról szóló megállapodás tartalmát is. Az alapszerződésben meghatározott műszaki tartalom változása következtében a 2008. június 3-án kelt szerződésmódosításban a peres felek módosították az alapszerződés III. pontját a vállalkozói díj összege tekintetében, illetve részben a számlázásra vonatkozó szabályokat is, egyben azonban rögzítették azt is, hogy az alapszerződés további rendelkezései változtatás nélkül érvényesek jelen megállapodásra is. Bár a módosított szerződésben az már nem szerepel, hogy a megállapított vállalkozói díj átalányáron kerül elszámolásra, ennek ellenére az ítéletábra álláspontja szerint az alapszerződés III. pontjának a vállalkozói díj összegét érintő módosítása nem jelenti azt, hogy a felek az átalányár helyett a tételes felmérés és elszámolás alapján történő

elszámolásra tértek volna át, mivel a szerződésmódosítás maga is tartalmazza azt, hogy az alapszerződésnek a nem módosított rendelkezéseit továbbra is érvényesnek tekintették.

Az alapszerződés III/8., illetve a IV/15. pontjának figyelembevétele mellett azonban alaptalanul állította alperes a fellebbezésében azt, hogy a szakértő fogalmi tévedésben volt, és nem tisztázta megfelelően a különböző munkanemeket, helytelen megállapításokat tett a felperes vállalkozói díjkövetelésével kapcsolatban.

A szakértő egy jól értelmezhető, tartalmilag megalapozott kifejezést használt az ún. „különbözeti munkák” névvel, amely a többlet- és pótmunkák együttes megnevezése. Az alperes a szerződéses kikötések alapján köteles volt a felmerült, és műszakilag szükséges többlet- és pótmunka mennyiségének és minőségének megfelelő arányos díjazásra erre irányuló megállapodás létrejöttének hiányában is.

Az elsőfokú bíróság ezért megalapozottan vette figyelembe az elszámolás körében a szakértő által használt „különbözeti munka” fogalmi meghatározást, és a mögötte lévő műszaki-, számszaki tartalmat.

Az ítélet tábla az alperes fellebbezését alaposnak találta a beszámítási kifogás összecszerűségének teljesítésével kapcsolatban.

Az alperes a beszámítási kifogásában 3 436 664 Ft összegben megjelölt követeléséből 3 100 000 Ft, valamint 120 000 Ft más vállalkozó által elvégzett munkák ellenértékét igazolta számlákkal. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság kizárólag a szakértői véleményben megállapított, az alperes és az I. r. felperes közötti alvállalkozói szerződés alapján meghatározott vállalkozói díj beszámítását tartotta alaposnak arra hivatkozva, hogy az alperes terhére szerződésszegés állapítható meg.

Az I. r. felperes által el nem végzett, és az alperes által más vállalkozókkal elvégeztetett munka ellenértékeként azonban az alperes e körben felmerült, tényleges kiadásait kell figyelembe venni, vagyis az alperes által számlákkal igazolt teljes összeget be kell számítani az I. r. felperesnek az alperessel szemben támasztott követelésébe.

Mindezen indokok alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által elvégzett elszámolást annyiban korrigálta, hogy a felpereseknek járó 14 031 972 Ft összegből az el nem végzett munkák értékeként 3 220 000 Ft-ot helyezett levonásba, és az így kapott 10 811 975 Ft összeg felperesek javára történő megfizetésére kötelezte az alperest.

Az I-II. r. felperesek között létrejött engedményezési szerződésre tekintettel ezen összegből 4 711 000 Ft a II. r. felperest illeti meg, 6 110 975 Ft pedig az I. r. felperesnek járó vállalkozói díj összege.

Mindezekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel nem támadott részében nem érintette, fellebbezett rendelkezését pedig a Polgári perrendtartásról szóló többször módosított 1952. évi III. törvény (Pp.) 253. §-ának (2) bekezdése szerint részben megváltoztatta, és az alperest az I. r. felperes javára fizetendő marasztalási tőkeösszeget 6 110 975 Ft-ra leszállította azzal, hogy az I. r. felperesnek 2008. szeptember 11. napjától esedékes késedelmi kamatfizetési kötelezettsége 9 741 569 Ft után áll fenn.

Az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatása következtében módosult az elsőfokú eljárásban a felek pernyertességének-pereszertességének az aránya 36 % - 64 %-ra.

Az illetékfeljegyzési jog kedvezményében részesült I. r. felperes által le nem rótt 617 300 Ft illeték megfizetésére az ítéltábla a feleket a pervesztesség-pernyertesség arányának, valamint annak a figyelembevételével kötelezte, hogy a II. r. felperes által lerótt kereseti illeték, mint perköltség megfizetésére is a II. r. felperessel szemben pervesztesnek minősülő alperes a köteles.

Az ítéltábla mindezen indokok alapján az I. r. felperes által az államnak megfizetendő kereseti illeték elsőfokú bíróság ítéletében megállapított összegét 395 100 Ft-ra felemelte, az alperes által ugyanilyen módon megfizetendő illeték összegét pedig 222 200 Ft-ra leszállította, és az alperes által a II. r. felperesnek megfizetendő elsőfokú perköltség összegét 407 700 Ft-ra leszállította. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése csak kisebb részben volt megalapozott, a 11 726 487 Ft összegű fellebbezési pertárgyértékhez képest mintegy 10 %-ban. Az ítéltábla a pervesztesség-pernyertesség arányát, illetve az alperes fellebbezésén lerótt fellebbezési eljárási illeték, valamint az alperes jogi képviselőjének a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5)-(6) bekezdései, és a 4/A. § (1) bekezdése alapján, mérlegeléssel megállapított ügyvédi munkadíjából álló részperköltsége (összesen 86 000 Ft) megfizetésére, az I-II. r. felperest kötelezte, a rendelkező részben foglaltak szerint.

Debrecen, 2011. május hó 31. napján

Dr. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Cogoiné Dr. Boros Ágnes sk előadó bíró, Szilágyiné Dr. Karsai Andrea sk bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó